

Wandeling n° 35 :
Het bos van
Hampteau:
Hotton

Tijdens deze wandeling gaan we terug in de tijd en bekijken we de geschiedenis van de bosuitbating. Het woud mag dan wel sterk door menselijke tussenkomst beïnvloed worden, het blijft toch een deel van de natuur, die zich niet laat temmen, en die juist een bijkomende rijkdom betekent.

Vertrek : Hampteau (aan het begin van de « rue Chavée »)
Hoogte : 190 m
Afstand : 11 Km
Duur : 3 h 50
Moeilijkheidsgraad : gemiddeld
Aard van de wandeling : bos - landelijk

Laten we eerst het mooie dorp Hampteau ontdekken via de achterkant van de tuinen. We volgen de weg N 833 richting La Roche-en-Ardenne. Voor we in Nohaipré komen, worden we onthaald in het restaurant de « le Moulin de Hamoul » . Wie weet stuiten we op een oude, met meel bedekte molenaar. Tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft een obus een tachtig centimeter dikke muur doen springen. In Nohaipré herinnert de zagerij ons aan het verleden. De "gîte de la scierie" ("verblijf of onderdak van de zagerij") heeft een ganse eeuw een waterkrachtzagerij tussen zijn muren gehad, gevoed met het water van de "Wade-le-Mohons". Later werd deze gemoderniseerd, maar bleef in handen van de familie Alie tot in 1998.

We klimmen nu tot aan het bos van Hampteau. Let op de borden "zones de quiétude" ("rustzones"). Deze borden nodigen voorbijgangers uit de bewoners van het bos niet te storen, namelijk de reeën en het everzwijn. (foto 1). Deze zones zijn zorgvuldig uitgekozen op een afstand van de paden. Het feit dat een persoon door het bos stapt, beïnvloedt het bosleven! Gelieve dus discreet te blijven... Na een goede klim komen we op de hoogte van 370-380 m (tja, we zitten hier niet in de Alpen). Links van u ligt de plaats die "*Sartage près les bois*" wordt genoemd. Wellicht kent u verscheidene plaatsnamen met als basis het woord "essartage" (letterlijk "het wegnemen van struiken op een stuk bosgrond") : Les Sarts, Sart-lez-Spa, Sart-St.- Laurent, Sartage, Sartai, Sartay, Sarte, Sarthe, ...

In vroegere tijden had een arme boer maar een beetje landbouwgrond. De stukken grond die geschikt waren om bezaaid te worden waren zeldzaam, vermits de bossen veel plaats innamen. Om te overleven nam hij zijn toevlucht tot de "essartage". Dit was een vorm van het uitbreiden van de cultuurgronden naar het woud, vooral in stukken waar al hout gekapt werd. In de Ardennen kende men een specifieke vorm van "essartage" : een stuk grond van het bos met bomen of lagere struiken werd voor één jaar of twee beplant, waarna het weer toegroeide of heide werd. (foto 2)

Dit gebruik is waarschijnlijk begonnen nadat de mens had vastgesteld dat een stuk grond waar de bomen gehakt waren en waar de ondergrond een twintigtal jaren kon rusten, er zich toe leende om bezaaid te worden ! Deze gewoonte bestond reeds in de periode van de Galliërs, en werd beschouwd door de invallende Romeinen als een « verbranden van zijn eigen moeder aarde ». Men zaaide rogge op deze stukken grond. Dit gaf veelal een goede oogst, met een hoge stengel, van betere kwaliteit dan die op de landbouwgronden. Deze praktijk was trouwens een noodzaak in sommige streken van de Ardennen waar alles bebost was.

Het bos dat u betreedt, is aangekomen in het stadium van een hoog, volwassen en relatief oud hout, waaronder het lage hout om de 25 à 30 jaar werd gehakt. De boswachter probeert nu dit "climaxbos" te verjongen. Dit laatste is een begroeiing die zich na verloop van tijd op natuurlijke wijze vestigt . Een climaxbegroeiing is meestal een monocultuur : één soort overheerst, in dit geval de beuk. Esdoren en berken worden hier in stand gehouden om een grotere diversiteit te bereiken. Vele van deze bomen dragen nog sporen van mitraillettegevechten van tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het boslandschap en de economie die er rond draait zijn hier door beïnvloed. Ook vandaag nog is het hout beschadigd door de kogels die er nog inzitten en die sinds een paar jaren door speciaal materiaal gedetecteerd worden. (foto 3)

De helling is hier scherp -- en beneden moet u een beekje over. Rechts van u bevindt zich een stuk grond dat ingericht is door de vzw "vie du village" (« dorpsleven ») met een didaktische boomgaard --. Hampteau was vroeger gekend voor zijn boomgaarden, en op deze manier wil men de oude

variëteiten, voornamelijk appels, heropwaarderden. Bijvoorbeeld : “la reinette de wattripont », « la pomme bleue », « la président roulin », « la pépin d’or »... (foto 4) Deze oude variëteiten zijn geïdentificeerd geworden met de hulp van de Universiteit van Gembloux, vertrekkend van de vruchten van de plaatselijke bomen. De oude variëteiten worden dan gegreft op « draagbomen ».

Vervolgens komt u weer bij uw vertrekpunt in de rue Chavée. De naam van de straat is afkomstig van het woord “chaver” (graven, uithollen, delven), of van “chavaie” (holle weg, uitholling of ravijn veroorzaakt door een waterstroom of een waterval) In de Condroz noemt men trouwens de depressies in het geplooid reliëf « *chavées* », in tegenstelling met « *tiges* », de naam die men aan de heuvelruggen geeft.

